

20 – LES VIGATANES DE CATALUNYA NORD

Jo, de tota la vida som sentit a parlar de les vigatanes. Aquí, tothom sap ben bé de què va. Les coneixem, i puc dir que les coneixem bé. Mes per vosaltros, de Catalunya Sud, aquestes vigatanes tan llunyanes vos són prou (o totalment) desconegudes i això, per jo quan ho vaig descobrir, va ser una gran sorpresa.

Van arribar, de Vic, en una epoca ont mules i matxos emplenaven les muntanyes traçant mercaderies de manera legal o... de contrabanda. Això era, mes o menos, a la meitat del segle desenou. Se van instal·lar en aquest vilatge de l'Alt Vallespir: Sant Llorenç de Cerdans.

A partir d'aquell moment van tenir una activitat intensa. Van treballar força, ajudant a gairebé tota la població, és a dir, en prioritat, als pagesos i a les llurs dones. Mes també als ferrers, als bolangers, als vinyers, a l'esclopaire, etc. Tinc pas prou plaça aquí per vos en fer la llista. Quasibé tothom, vos dic.

Qui són donques aquestes vigatanes tan misterioses que sempre van per dues i que, encara que sembli molt estrany i impossible emprès tant de temps, encara són vives? I quina relació tenen amb les preocupacions del "Lèxic del ballador"?

Vos ho dic? Les nostres vigatanes són espadenyas!

Són aquestes espadenyas que van calçar tota la gent, tant de la muntanya com de la plana, durant gairebé un segle. Eren fabricades a Sant Llorenç de Cerdans i, als voltants de 1900, una desena de tallers feia treballar més de 1.000 persones! Un xic abans la guerra de 1940 són quinze tallers que fabriquen deu mil parells de vigatanes al dia, sigui uns tres milions de parells a l'any.

Sé pas què restarà de la cultura catalana, d'aquí vint anys, a Catalunya Nord. El particularisme del parlar de les terres catalanes del nord desapareix cada dia més, acompanyat del desinterès dels lingüistes que l'estudien com una llenga morta. Les vigatanes, elles, resten el símbol d'una certa catalanitat. Poca gent les porten cada dia. Mes al moment d'anar a ballar, per un aplec de sardana per exemple, la gent les fan servir. Belleu guardaran aquest estatut gràcies a un nou taller de fabricació (de tradició i de creació) que s'ha creat recentment amb dues joves minyones del vilatge.

I, per pas oblidar que sem a l'estat francès... mit aquí el segell que va sortir fa poc i que anuncia amb orgull: *Les espadrilles*. Podem ser tranquils, a casa nostra, la cultura catalana té un futur!!!

